

Οι Σίτοι της Αρχαιότητας - Τόσπι

Автор(и): Ραστίτελνα ζαχίτα
Дата: 17.11.2014 Брой: 11/2014

Ο σπέλτος – *Tr. spelta* L. Διαθέτει πολύ καλά ανεπτυγμένο ριζικό σύστημα. Ο βλαστός είναι εύρωστος και δεν είναι επιρρεπής στο ξάπλωμα. Το στάχυ είναι μακρύ με τετράγωνη μορφή και χαλαρή δομή. Τα σταχυάκια είναι χωρισμένα μεταξύ τους, αλλά οι κόκκοι περικλείονται πλήρως από τα λέπια.

Η ομόφωνη γνώμη των περισσότερων ερευνητών είναι ότι ο σπέλτος ανέχεται καλά το κρύο και είναι ένα φυτό ανθεκτικό στο χειμώνα. Δεδομένης επαρκούς υγρασίας, βλασταίνει στους 1-2 βαθμούς C, και στους 2-4 βαθμούς C είναι ικανό για ανάπτυξη. Τα αναδυόμενα νεαρά φυτά διαχειμάζουν εύκολα ακόμη και στους μείον 15-20 βαθμούς C. Ο σιτάρι σπέλτος είναι ευαίσθητος στην ασθένεια της ωιδίου, καθώς και στη καφέ και κίτρινη σκωρία.

Σε σύγκριση με το κοινό χειμερινό σιτάρι *Tr. aestivum*, ο σπέλτος είναι πιο απαιτητικός ως προς τις βροχοπτώσεις, καθώς ανέχεται τη ξηρασία με μεγαλύτερη δυσκολία. Με άφθονες βροχοπτώσεις και ισχυρή ηλιακή θέρμανση, αναπτύσσεται γρήγορα και σχηματίζει πλευρικούς βλαστούς. Πριν ξεκινήσει η βλάστηση, μπορεί να αντέξει να μένει σε νερό για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, γεγονός που καθορίζει την ανεκτικότητά του σε υπερβολική υγρασία. Επομένως, ο σιτάρι σπέλτος

είναι ιδιαίτερα κατάλληλος για εκείνες τις περιοχές της χώρας όπου παρατηρείται ετησίως υπερβολική υγρασία και σχηματισμός υδάτινων επιφανειών, στις οποίες τα φυτά πεθαίνουν.

Ο σπέλτος δεν είναι ιδιαίτερα απαιτητικός ως προς τους διαφορετικούς τύπους εδάφους. Είναι ικανός να προσαρμοστεί σε φτωχά ορεινά εδάφη και δίνει σοδειά ακόμη και σε όξινα και αλμυρά εδάφη.

Κατά την περίοδο της γονιμοποίησης, ο σπέλτος αντιδρά ενεργά στην παρουσία χαλκού (Cu) στο έδαφος, αντίστοιχα και στην ανεπαρκή ποσότητα του, επειδή επηρεάζει θετικά την πορεία των βιοχημικών διεργασιών σε αυτόν τον αναπτυξιακό κύκλο. Ο λόγος για τα εξασθενημένα στάχυα, που παρατηρούνται ετησίως στις σιτηρές καλλιέργειες, πρέπει να αναζητηθεί στην έλλειψη Cu. Εάν το έδαφος περιέχει 2-4 ppm, η ποσότητα του χαλκού είναι ανεπαρκής. Η ποσότητα περιεκτικότητας σε χαλκό στο έδαφος πρέπει να είναι τουλάχιστον 6 – 10 ppm.

Για μια περίοδο 2 ετών, ο βιολογικός αγρόκτημα "Δούναβης" ΕΠΕ – Βιδινή καλλιέργησε σιτάρι σπέλτο σε περίπου 2000 στρέμματα με τη βοήθεια μιας γερμανικής εταιρείας. Επιτεύχθηκε απόδοση περίπου 100 - 150 kg/στρέμμα χωρίς την εφαρμογή καμίας λίπανσης. Δεν χρησιμοποιήθηκαν επίσης ζιζανιοκτόνα, μυκητοκτόνα και εντομοκτόνα.

Εκτός από τις ποικιλίες κοινών και δημητριακών σιταριών, υπάρχουν και άλλες σιτηρές καλλιέργειες όπως το τριτικάλε, η σίκαλη, το κριθάρι, ο βρώμος, οι οποίες διαθέτουν αποδεδειγμένα πλεονεκτήματα έναντι του μονόκοκκου και του σπέλτου - καλλιεργειών του παρελθόντος εκτεταμένης γεωργίας. Αλλά λαμβάνοντας υπόψη τα παραγωγικά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν τα τελευταία χρόνια και το μεγάλο ενδιαφέρον ενός αριθμού αγροτών και εκμισθωτών για τον μονόκοκκο και τον σπέλτο, αυτές οι καλλιέργειες θα μπορούσαν να σπαρθούν σε περιορισμένες εκτάσεις. Η εγχώρια αγορά για αυτές είναι περιορισμένη, αλλά εάν αναπτυχθούν διεθνείς αγορές και αυξηθεί η ζήτηση για αυτές, δεν υπάρχει λόγος να μην επεκταθούν οι εκτάσεις στα 25–50 χιλιάδες στρέμματα.

Είναι λάθος να πιστεύουμε ότι με τον μονόκοκκο και τον σπέλτο θα λυθούν τα προβλήματα της αύξησης της παραγωγής και της βελτίωσης της ποιότητας του σιταριού για ψωμί και ζωοτροφές. Ο κύριος και σημαντικός ρόλος τους είναι πρωτίστως για σκοπούς εκπαγωγής και γενετικής. Το πλεονέκτημα παραμένει στα χειμερινά κοινά και δημητριακά σιτάρια, στο τριτικάλε, τη σίκαλη, το κριθάρι. Αλλά οι αγρότες που δείχνουν ένα συγκεκριμένο ενδιαφέρον για τον μονόκοκκο και τον σπέλτο μπορούν να στραφούν στην καλλιέργειά τους, λαμβάνοντας υπόψη τα οικονομικά τους συμφέροντα και την ανάγκη χρήσης τέτοιου σιταριού στο διατροφικό ισοζύγιο της χώρας. Και τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό - με τη συμπερίληψη αυτών των καλλιεργειών στην παραγωγή, δημιουργούνται προϋποθέσεις για τη διεύρυνση της γκάμας των βιολογικών προϊόντων.